

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Thesavrvs|| Locorum|| Commvnivm|| Jvrisprvdentiaē

Barbosa, Agostinho

Lipsiæ, 1697

Cap. CXXXI. Jus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-80071](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-80071)

el. 5. disp. 10. in fin. ita nec iste. conf. Paurmeist. de jurisd. cap. ult. Dn. Parens disp. VVesenb. 1. n. 15. Ubi declarat, verum esse quoad jurisdictionem propriam seu hereditario competentem, non verò quæ Magistratus jure concessa & à primaria orta est, & in specie mandata dicitur. l. 6. ff. de jurisd. adde VVesenb. d. num. 14. & post eum Ungepaup. in not. ad dict. tit. verb. maxime de jurisd.

XVIII.

Jurisdictionem concedens inferiori intelligitur eam indubio non privative sed cumulative concessisse. Panorm. in c. Pastoralis. numero 6. exir. de offic. ordinar. adeo ut eadem potestas & jurisdictioni superiori adversus homines sui Vasalli etiam competat juxta regulam, si vinco vincentem te, multo magis te vinco. *cap. auctoritate. 7. exir. de Concess. prebend. in 6. l. de accessio. nibus. 14. §. itaque vers. nam qui me potior. ff. de temp. prescrip. & sic cumulative concurrens superior cum inferiore circa jurisdictionem, nisi illa per inferiorem fuerit preventa. Dec. conf. 3. numero 3. Rip. de peste. c. de remed. preservativ. num. 60. Brun. conf. 47. n. 3. Menoch. de arb. jud. quæst. lib. 1. q. 40. num. 3. Carpz. p. 3. quæst. crim. 109. num. 95.*

XIX.

Jurisdictioni non præsumitur sed probanda est. Bald. in l. prohibitum. C. de jur. fisci. num. 11. quia jurisdictioni est qualitas quædam accidentalit, quæ homini naturaliter non inest, sed ita competit uni & non alteri, ideo probanda. *gl. & Dd. in cap. si forte. verb. scientie. de Elect. in 6. Conf. Arg. 1. conf. 31. num. 3.*

XX.

Ea quæ jurisdictionis sunt, illa etiam possunt præscribi. *Goeden. conf. 39. f. 131. num. 55. l. viros. §. C. de offic. divers. off. lib. 12. Bald. in l. fin. C. de prescrip. long. temp. Boer. decis. 227. n. 9. per c. ex literis. 7. de jure patronat. Francisc. Balb. in tract. de prescrip. n. 2. p. 5. q. 1. 2. 3. Innocent. in c. dilectus. 2. de cap. Monach. n. 3. VVesenb. in parat. ff. de jurisd. num. 12.*

Limita, nisi in suprema, hæc enim præscribi non potest. *arg. l. competet. C. de prescrip. 30. ann. Joh. Andr. in c. 1. de Cler. egrotant. lib. 6. Unde non posse præscribi, ne appelletur ad Principem, quia hoc ad summam jurisdictionem pertinet, ait Bald. in Auth. quas actiones. num. 4. C. de SS. Eccles. nec princeps poterit (licet maxime velit) concedere privato suam supremam jurisdictionem. Bald. in l. 1. §. in initio ff. de offic. præf. Urb. num. 6. vid. Valasc. de jur. Emph. c. 8. num. 29.*

XXI.

Jurisdictionis voluntariæ quæ sunt, exerceri possunt etiam in alieno territorio. *l. 2. ff. de offic. proconsul. l. 7. C. de Emancip. liberor. Innocent. in c. novit. de offic. legat. & in cap. quæ fronte. 25. de appell. clem. 1. de for. compet. ubi nominatim refertur de Rege Romanorum, quod militem creaverit in Senatu Parisiensi, add. Tiraq. de nobilit. c. 6. num. 26. v. Laurent. Sylvan. de recognit. feud. quæst. 19. n. 8. & seq. Intellige quoad proprios subditos vel eos, qui proprio consensu prorogare pos-*

sunt jurisdictionem & quoad res in sua potestate existentes. *d. c. novit. de offic. legat. Covar. de matrim. p. 2. cap. ult. num. 44. Arnif. lib. 2. de Major. c. 2. num. 8.*

CAP. CXXX.

De Jurisprudencia.

Axioma I.

Quæcunque res ita comparatæ sunt, ut leges de iis ferri illisque applicari possint, illa spectant ad Jurisprudenciam.

Ratio: quia Jurisprudencia finis est in actiones hominum iustitiam inducere; res ergo aptæ esse debent, ut leges de iis ferri illisque applicari possint, cum Lex sine applicatione sit otiosa.

Exempl. ergo ad Jurisprudenciam pertinent res divinæ quoad cultum externum, non verò res impossibiles, quia earum nulla est obligatio vid. *L. Generaliter novimus 26. ff. de V. O.*

Limita: modò res moraliter fuerint licitæ.

II.

Quatenus Res Divinæ externis expediuntur, eatenus sunt objectum Jurisprudencia.

Ratio est in *axiom. anteced.* ita ergo ad Principem spectat administratio impensarum ad cultum divinum requisitarum, inspectis in acta ecclesiæ, vocatio ministrorum, convocatio Synodorum, Jus circa disciplinam in Ecclesiâ, Jus condendi statuta de rebus circa religionem, & ejusmodi statutis vim legum Civilium addendi, & in genere disponendi de omnibus iis, quæ religionem circumstant, ordinemque ac decus spectant. vid. *Sam. Pufendorffii tractatus de Habitu Religionis Christiane ad vitam civilem. Conf. Brunnemann. Jus Eccles. Lib. 1. cap. 1. §. 6. & cap. 2. §. 2. & 14.*

III.

Quæcunque res jure divino morali non habent certam determinationem, illa subjectæ sunt decisioni principis, & consequenter spectant ad objectum Jurisprudencia.

Quia ubi desinit Legislator divinus, ibi incipit Legislator humanus sive Princeps, quippe qui est cultus utriusque Tabulæ. Poterit ergo princeps venationem privatis auferre, non verò adulteria concedere.

Limita: possunt tamen illa, quæ Jure divino decisa sunt, legibus civilibus (1.) juberi, (2.) determinari, (3.) exasperari. *Brunnem. de Jure Eccles. L. 1. cap. 2. num. 34.*

CAP. CXXXI.

Jus.

Axioma I.

Jus totum consistit aut in acquirendo aut conservando aut minuendo. *l. ult. ff. de LL. intellige*

non de universi juris partibus, sed tantum de jure rerum & hominum hoc jure utentium fine, ut apparet ex verbis *quis rem vel jus suum. d. l. fin. & ex Ulp. lib. 2. Inst. ubi de rebus potissimum eum egisse docet collatio l. 1. de servit. præd. rust. l. 1. Commun. præd. l. 15. de legat. Treutl. disp. 2. vol. 1. tit. 1. lit. 4.*

II.

Jus semper certum & finitum esse dicitur. *l. 2. ff. de jur. & fact. ignorant. Cujac. 5. obs. pen. Welsenb. de probat. num. 7. quod hætenus verum est, quatenus scilicet de arte juris in se spectata loquimur. Aliàs enim si de jure omnibus facti speciebus applicando agitur, jus non semper certum sed potius incertum esse apparet, adeoque discreti Judicis arbitrio relictum dicitur, qui rem ex æquitatis regula definiat. l. 2. §. 5. de aq. & aq. pluv. arc. act. cum non omnes casus & articuli Legibus & Senatusconsultis comprehendi possint. l. 10. ff. de LL. Umm. in disp. ad process. 1. th. 3. n. 15. Menoch. conf. 367. n. 3. vol. 4. Anton. Fab. in rat. decid. ad l. 1. v. sive jus stipulatus de reb. cred.*

III.

Jus semel extinctum amplius reviviscere non potest. *l. qui res. 60. §. aream. 8. ff. de solut. l. qui servum. 24. ff. de O. & A. l. inter. 83. §. 4. vers. nam cum de V. O. l. quid tamen. 10. §. 1. ff. quem adm. usufr. amitt. l. 3. §. si capitis. 9. vers. amplius ff. de bon. libert. l. in rem. 23. ff. de rei vindic. l. sed si meis. 26. §. arbor. 2. ff. de acquir. dom. l. in tantum. 6. §. fin. ff. de rer. divis. l. pen. C. de remiss. pign. Phil. Matth. 2. conf. Marp. 26. num. 9. Dec. in l. cum mota. C. de transact. num. 3. Unde regula: femina semel exclusa semper censetur exclusa. G. Anton. disp. feudal. 6. th. 6. pag. 101.*

IV.

Jus in facto est positum, ex quo sumitur. *v. supr. lib. 6. cap. 3. ax. 12. l. si ex plagis. 52. §. in clivo. 2. ff. ad l. Aquil. l. obligamur. 52. §. ex facto 8. ff. de O. & A. §. fin. Inst. de fideicom. hered. Roland. à Vall. conf. 23. in pr. vol. 4. Quod eleganter declarat Hilliger in Donell. Enucleat. 1. comm. ult. & jurisconsultus facto certificato respondet. l. eum quem 79. §. 1. ff. de judic. Vult. 1. conf. Marp. 15. n. 50. ejusque pondus consistit. Bald. ad l. petens. C. de pact. per l. ut responsum 15. C. de transact. ut si in aliquo illud sit vitiatum, ipsam oporteat juris decisionem vitari. Vigl. Zvvi chem. ad pr. n. 25. Inst. de testam. ordin. per l. 1. l. omnis definitio. 202. ff. de R. I. l. nonnunquam. 72. ff. de judic. l. Pomponius. 15. ff. de neg. gest. l. iusjurandum. 34. ff. de jurej. l. aut. facta. 16. ff. pen. Gædd. 1. conf. Marp. 27. n. 1. vol. 1.*

V.

Jus commune facilius tollitur quam speciale, *gl. in postquam liri. C. de pact. ubi Dd. Bald. in cap. 1. quo temp. miles. gl. in c. 1. §. præterea si quis. de prohib. alienat. per Frid. Ludov. Roman. in l. 3. §. si servus. de acquir. poss. ff. Socin. conf. 299. Pantfchman. p. 2. quest. pñct. 17. n. 63.*

VI.

Aliud est jure fieri, aliud ipso jure fieri; illud facto opponitur. *l. 27. C. de inoff. testam. hoc vel factum hominis judicis vel partis prorsus excludit ut in l. 5. C. de pact.*

VII.

Jus sibi qui dicit in eo, quod jus dicentis auctoritatem, quam implorare debuerat, neglexit, indignus est, ut Legis aut Magistratus opem sentiat. *arg. l. auxilium. 37. in fin. ff. de minor. Carpzov. p. 4. jurispr. forens. constit. 46. defin. 10. num. 3. Anton. Faber. in C. lib. 9. tit. 20. defin. 8. num. 5. Joh. Harprecht. ad §. hac actio. num. 78. Inst. de injur.*

VIII.

Jure suo absque lege expressa nemo est privandus. *§. cum igitur. vers. sicut enim patres ibi nec quælibet lex est, aliquid tale dicens Auth. de non elig. secund. nupt. l. est quis Divus 14. §. Divus. 14. ibi non recte facere, penam tamen in eum statutam non esse. ff. de religio. Barbat. conf. 11. num. 6. vol. 1. Hieron. Pantfchman. p. 1. quest. 4. num. 25. Bald. in Auth. ex testamento. C. de secund. nupt.*

IX.

Jus semel alicui acquisitum ei invito rursus auferri non potest. *l. fin. de pact. l. 53. pr. de judic. C. I. A. de appellat. recip. th. 3. num. 2. §. ult. Inst. de his qui sunt sui vel alien. jur.*

Declara & limita hanc regulam, nisi alicui adimatur auctoritate publica a Principe ob communem utilitatem. *gl. in l. ult. C. si contr. juvel uti l. publ. l. 13. Comm. præd. vid. Gothofr. Anton. disp. 6. th. 2. vid. 1. tr. P. Anton. de Petra. de jure questio.*

X.

Quoties alterutro jure quid est expressum, quod in altero est controversum, toties ea definitio expressa valet in utroque foro. *c. 1. & 2. de juram. in 6. Jas. in l. 2. num. 23. C. si contr. jus vel util. publ. Blanc. de compromiss. quest. 2. numero 47. Corf. indag. lib. 2. c. 6. Alterum enim jus suppletur per alterum. Panorm. in cap. super questionem 27. de offic. deleg. c. meminimus. 9. de appellat. gl. in c. ult. de judic. & c. 1. ubi Bald. de prescript. & c. nullus. 5. de jurejur. c. Fraternitatem. 15. §. 4. distinct. facit l. nam ut ait. 13. verb. suppleri. de LL. l. unic. C. de in off. dot. VVelsenbeck. conf. 1. num. 20.*

XI.

Quod ipso Jure non tenet, id ligare non potest. *l. nam etsi sub conditione. 5. de injust. rupt. & irrit. l. si expressim. 9. de appell. Welsenb. 1. conf. 40. num. 78.*

XII.

A jure suo nemo recedere præsumitur. *gl. in c. pen. verb. præsumendum. de condit. apposit. Welsenb. 1. conf. 4. n. 75.*

XIII.

Ubi jus commune in conventionem deficit, ibi exactio civilis nasci non potest. *Bald. & Dd. in l. si unus 27. §. pactus ne peteret. de pact. per l. licet. 42. §. ea obligatio. 2. de procur. l. pupilli. 6. §. videamus. 18. ff. de neg. gest. Welsenb. in parat. ff. de pact. n. 9.*

XIV.

Jure alterius utens, de ejus jure prius duci debet. *l. ut quæ nondum. 15. §. quod dicitur. 1. ff. de pign. l. cum res. 5. C. si alien. res pign. datur. fit. quia nemo plus juris transferre potest in alium.*

alium, quam ipse habet. *l. nemo potest. 54. ff. de R. I. c. nemo 79. cod. in 6. l. iudicio. 20. ff. de acquir. dom. Unde Bart. in l. si sic. ff. de legat. 1. dixit, quod si Comes concesserit Ecclesie quicquid habet juris in tali loco, concessio illa non valeat, nec quicquam operetur nisi constet de jure concedentis, quem sequitur & Roland. à Vall. conf. 82. num. 11. vol. 2. & conf. 100. numer. 161. vol. 4. Eadem ratione de re aliqua ab Imperatore etiam facta alicuius ullum donatario non tribuit, nisi ostendatur, quod res ista spectaret ad Imperatorem, per ea quæ respondet Ruin. conf. 13. n. 7. vol. 1. quare jus suum in investitura sibi ab alio facta fundans, probare debet de jure investientis si illud negetur, prout multis deducit Cravett. conf. 124. vol. 1. & in terminis cessionis. Welenb. per l. nec creditores. 10. C. de pign. act. conf. 2. n. 75.*

XV.

Juri communi quilibet se conformare voluisse censetur. *l. si duo. ff. de acquir. hered. Bart. & Dd. in l. heredes mei §. cum ita ff. ad Trebell. Decian. resp. 1. num. 121. vol. 2. Paris. conf. 40. n. 34. Regner. Sixtin. 2. consil. Marp. 13. n. 26.*

XVI.

Juris auctoritas non est in potestate judicantium sicut facti potestas. *l. ordine 15. ff. ad municip. judex enim non potest efficere, quin furti damnatum sequatur infamia. l. non poterit. 63. ff. de furt. Welenb. in parit. ff. de his qui not. infam. num. 8.*

XVII.

Jus quæsitum fortius est, quam jus quærendum, *l. si ita scriptum 45. §. 1. l. si ita scripsisset. 46. ff. de legat. 2. Brunor. à Sole. in locis communibus verb. jus. n. 21. Joan. Maria. Novar. quæst. forens. lib. 2. q. 2. n. 2. & ideo difficilius amittitur. Franc. Molin. de ritu nupt. lib. 3. q. 67. n. 3. & remittitur. l. fin. C. de acquir. poss. §. l. qui autem 6. in princ. ff. quæ in fraudem cred. Surd. conf. 351. n. 38. vel ab invito aufertur. l. fin. ff. de pactis. l. id quod nostrum. 11. ff. de regulis juris. Thomas de Thomasset. in floribus legum. reg. 239. Carol. de Grassis. de except. except. 32. num. 20. Joan. Maria Novar. d. lib. 1. q. 14. n. 8. & q. 20. n. 1. & q. 100. n. 2. Facilius enim impeditur jus quærendum, quam quod tollatur jus jam quæsitum. (*l. fin. C. de acquir. poss. gl. & Dd. in l. servus. 3. C. de pact. fac. text. in l. quod autem. 6. in pr. ff. quæ in fraud. cred. l. si sponsus. §. si maritus. 1. de donat. inter vir. & uxor. Conf. Arg. 1. conf. 91. num. 52. per d. l. servus. l. 1. §. confertur. 23. ff. de collat. bon.*) Alexand. conf. 196. Visis. n. 5. lib. 7. quem refert Card. Tusch. pract. conclus. tom. 3. lit. F. conclus. 12. n. 7. Surd. conf. 175. n. 40. & conf. 519. n. 3. & conf. 552. n. 9. Gratian. discept. forens. tom. 5. cap. 257. n. 12. & 13. Et jus quærendum facilius remittitur quam quæsitum.*

l. fin. Cod. de acquir. possess. gloss. & Doctores. in l. servus. ff. de pact. Surd. conf. 351. n. 38. (Anton. Gabr. concl. de jure quæsito non toll. citat. ab Arnif. 2. relect. polit. 6. sect. 1. n. 55. Unde jus, quod in spe duntaxat est quæsitum, poenitendo, repudiando, & alienando auferre alii possumus, priusquam illud plenè & perfecte acquiratur. l. 3. ubi Bart. post. gl. ff. de serv. export. l. 1. ubi Bald. C. si mancip. ita fuerit. Hartman. Pistor. 2. quæst. pract. 4. num. 32. quod procedit regulariter in his, quæ ab ipsomet poenitente vel repudiante aut alienante ad nos debebant pervenire: secus enim esset in iis, quæ aliunde & ex providentia alterius habere debebamus, prout latè examinat Hartm. Pistor. lib. 2. obs. 4. n. 32. citat. à Gæd. 1. conf. Marp. 27. num. 88.)

XVIII.

Juris executio nec metum, nec injuriam infert. *l. nullus videtur. 55. ubi Dec. & Cagn. ff. de regulis juris, Surd. decis. 21. num. 14. cum seqq. Anton. Gomez. Lusitan. decis. 35. num. 1.*

XIX.

A Jure communi concessum frustra precibus impetratur. *l. 1. ff. ad municip. l. Imperatores. 30. ff. de priv. credit. l. 1. C. de thesaur. lib. 10. Surd. decis. 173. n. 18. & conf. 216. n. 23. & conf. 298. n. 26. Escob. de ratiocin. cap. 6. n. 29. in fine Joseph. Vela. dissert. forens. dissert. 1. n. 28. & dissert. 17. num. 6.*

XX.

Jure dantis confirmato, confirmatur jus accipientis. *l. cum vir. 42. ff. de usucap. l. rem alienam. 41. ff. de pignorat. actionib. Anton. Gom. var. tom. 2. c. 2. n. 35. in fine. (Unde Jus auctori superveniens confirmare dicitur jus successoribus. l. pen. in fin. ff. de castr. pecul. Bart. in l. cum vir. n. 10. ff. de usucap. eique prodest tam ad agendum quam ad excipiendum. d. l. rem alienam. ubi communiter Dd. de pign. act. quod tamen axioma in eo demum juris genere verum est, si acceptor aliquid ab auctore habet, ut si acceptor dominium habeat, id ei confirmatur immutabiliter, si immutabili conditione accepit: mutabiliter, si & ita accepit: vel si pignus & hypotheca sit, id etiam acceptori confirmatur, sed non propterea, quod auctor rei istius factus sit Dominus immutabiliter: potest enim vel hypothecarius nactus videri dominium, vel qui mutabiliter ab auctore dominium nactus, propterea videri Dominus quoque immutabiliter fa-*

ctus, prout declarat Costal. in l. 41. de pign. act. l. si quis alienam. 46. ff. de action. empt. l. cum res. §. C. si res alien. pign. dat. Vult. 3. consil. Marp. n. 238.)

XXI.

Jure dantis resolutio, resolvitur & jus accipientis. l. lex vectigali. 31. ff. de pignori. l. 4. §. si ex duobus. 2. ff. de in diem adject. cap. nuper. 6. de donat. inter virum & uxorem. decis. Pedem. 156. n. 12. Anton. Gom. var. tom. 2. cap. 3. n. 8. in fine. Bertazol. de clausul. instrument. claus. 15. gloss. 2. num. 16. D. Barbo. in l. quia tale. n. 86. ad fin. ff. soluto matrim. Mar. Anton. var. resol. lib. 2. resol. fin. casu fin. Card. Tusch. pract. concl. tom. 6. lit. R. concl. 272. ubi intelligit in iis, quae habent dependentiam successivam, non in iis, quae in ipso instanti radicantur, & perfectionem habent in se.

XXII.

Jure diverso una eademque res censi non debet, l. cum qui ades. 23. ff. de usu. cap. cap. cognovimus. 29. 12. qvæst. 2. cap. quia circa. 22. de privi. cap. cum in tua 30. de decim. Tiraq. de retract. lign. §. 1. gloss. 18. n. 23. & §. 8. gloss. 5. n. 14. ante fin. & de nobilit. cap. 28. n. 11. cum seqq. Mexi. in tract. taxæ panis, concl. 2. n. 63. Surd. de aliment. tit. 2. qvæst. 15. n. 150. & seq. & conf. 152. n. 39. Ugolin. de offic. & potest. Episcopi. c. 20. §. 10. n. 2. Cardin. Tusch. tom. 3. lit. E. concl. 54. Cevall. commun. contra commun. tom. 4. q. 899. n. 36. Gonzal. ad reg. 8. Cancellar. §. 6. præm. num. 64. 69. & seq. & gloss. 43. n. 160. Ludov. Rodolphin. var. qvæst. lib. 2. qvæst. 42. num. 48. Narbon. de appellat. à Vicario ad Episcopum. p. 1. numero 81. Anton. Monach. Lucen. decis. 21. num. 23. & decis. 67. n. 9. & Florent. decis. 28. n. 12. ubi secus ait respectu diversorum, Rot. decis. 669. num. 3. apud Farinac. p. 1. recent. Sanctarel. var. resolut. part. 1. qvæst. 26. num. 15. Vincent. Carot. in tract. de patre filiam simpliciter dotante. qvæst. 5. vers. et si dicatur. Stephan. Gratian. discept. forens. tom. 5. cap. 940. n. 8. & 25. Reinoso observ. 54. num. 7. ubi dicit, quod eadem res diversimode censi potest, ubi concurrunt plures intelligendi formæ. Joan. Maria Novar. qvæst. forens. lib. 1. qvæst. 13. num. 6. Castell. controverf. lib. 5. part. 2. cap. 97. num. 29. & seq. & cap. 10. num. 15. Limita, ut dicebamus, respectu diversorum, quia tunc diverso jure censi debet. Tiraq. d. cap. 28. num. 13. Gonzal. d. §. 6. num. 69. & 70. Menoch. remed. 1. recuper. num. 36. Mari. Giurba. in

consuet. Messan. cap. 9. gloss. 10. num. 5. & seq. Vincent. Fufar. in subfist. qvæst. 297. n. 24. cum seqq. & numer. 28. Joan. Anton. Mangil. de imputat. qvæst. 37. numero 29. Vincent. Carot. cit. loco. vers. secundo respondetur, qui, in vers. nam primò limitat, etiam rationabili causa existente, per quam una & eadem res diverso jure censi potest ex accidenti contingente, ex præsumpta legis mente, similive modo, & in vers. tertio, limitat etiam & intelligit, ut una res diverso jure censi non debeat corporali consideratione, secus intellectuali.

XXIII.

Jure suo qui utitur, nemini facit injuriam, sup. lib. 9. cap. 62. axiom. 21. l. injuriarum. 13. §. 1. ff. de injur. l. 3. §. is tamen. ff. de libero homine exhib. l. quod Reip. 33. ff. de injur. l. fluminum. §. ult. ff. de damno infecto. l. Proculus. 26. ff. eod. tit. l. si donatus. 9. §. si quis indebitam. 1. ff. de condit. caus. l. si in meo. 21. ff. de aqua pluviae arc. cum Eccles. 21. vers. quia, de elect. Cagnol. in l. nemo damnum. n. 2. ff. de regulis juris. Nav. conf. 32. n. 4. sub. tit. de præbend. in antiq. Thom. de Thomass. in floribus legum, reg. 251. Menoch. de præsumpt. lib. 6. præf. 29. Mascard. de probation. concl. 1051. n. 31. Surd. conf. 374. n. 17. Flamin. Paris. de resignat. benefic. lib. 13. qvæst. 1. n. 164. Farin. in praxi crimin. qvæst. 105. n. 136. Franc. Leo. in thesauro fori Ecclesiast. p. 2. cap. 3. n. 75. Mari. Antonin. var. resolut. lib. 3. resol. 12. n. 2. Cardin. Tusch. pract. conclus. tom. 4. lit. I. concl. 162. per totam. (nec fraudem committere dicitur. l. merito. 51. ff. pro soc. Dec. in l. nullus. 56. de R. I. & late conf. 621. n. 3. Wefenb. 1. conf. 34. n. 20.) Unde juris executio injuriam non continet. l. injuriarum actio. §. is qui inter. ff. de injur. Rom. conf. 387. In terminis, in princip. (Jus enim suum tueri nemo prohibetur, nec in eotendo vim & injuriam inferre censeatur. d. l. Proculus. 26. de damno infecto Goed. conf. 2. num. 13. pag. 13. Unde si emptor soluto pretio rem emptam venditori subtrahit, furti non tenetur. l. cum qui emit. 14. §. 1. ff. de furt. nec creditores, qui possessionem non reddita sibi pecunia juxta conventionis Legem ingrediuntur, furti tenebuntur, l. creditor. 3. C. de pignor. neque etiam Vasallus rem per abutivam investitura sibi in feudum concessam apprehendere non prohibetur. arg. l. 48. de acquir. poss. Alvarot. in c. 1. 2. F. 2. Exemplum elegans est in Timoleone Duce Græciæ, cui cum

cum Lamestius homo petulans vadimonium vellet imponere, plures autem concurrissent, qui procacitatem hominis manibus coercere vellent, Timoleon rogavit omnes, ne id facerent. Nam id ut Lamestius ceterisque liceret, se maximos labores summaque adiisse pericula: hanc enim speciem libertatis esse, si omnibus, quod quisque vellet, legibus experiri liceret. *Æmil. Prob. in vita Timoleon. d. c. 5.*

Pro declaratione distingue inter jus in re & ad rem: qui ergo jus suum quod habet in re absque judiciali auctoritate quaerit, magnoperè delinquit, nemo enim privata auctoritate arguere debet possessionem *l. 176. de R. I. cum judicia vel ideo maxime constituta sint, ne quis per semet ipsum potius quam per judicem jus suum consequatur, l. nullus. 14. Cod. de Judeis. Pac. in anal. C. de acquir. poss. n. 6. Merito itaque is, qui juri publico nititur, & spero Legum auxilio sibi ipsi jus dicit, contra tot. tit. C. ne quis in sua causa temeritatis suae poenas luit, & cum vitiosa, jus simul omne suum amittit, ut in simili quoque casu constitutum est. in l. 13. ff. quod met. caus. l. 6. & seq. C. unde vi.*

XXIV.

Jure ejus uti debet, qui in jus succedit alterius. *l. si aqueductus. 47. ff. de contrab. empt. cap. is qui in jus. de regul. juris, lib. 6. Rebuff. in tract. nominat. q. 8. n. 12. cum seq. Aloyf. Ric. in collect. decis. p. 5. collect. 1784. Gonzal. ad reg. 8. Cancell. gloss. 15. §. 1. n. 79. Monet. in tract. de decimis, c. 8. q. 4. n. 50.*

XXV.

Jure quod expresse sancitum non reperitur, non est superstitionis inventionibus praesumendum, *l. si verò. 64. §. de viro. 9. ff. soluto matrim. c. consilui si. 202. q. 4. §. 5. Surd. de aliment. tit. 1. q. 4. n. 2. & decis. 87. & decis. 255. n. 2. & consil. 158. n. 13. & consil. 308. n. 3.*

XXVI.

Jus metimur ex persona Actoris, non ex persona rei, *Surd. de aliment. tit. 6. q. 4. §. 4. num. 9. & consil. 150. num. 89.* (sicut etiam metimur secundum potestatem concedentis. *l. 1. Cod. si pign. dat. Alex. in l. 1. col. 11. ff. solut. matr. Conf. Arg. 1. consil. 7. num. 34.*) *Card. Tusch. tom. 1. lit. A. concl. 117. num. 13. ubi num. 14. subdit, procedere etiam respectu qualitatatis, quae fundat intentionem agentis, quia si non est probata, Reus absolvitur. Vide supra à lib. 1. c. 24. axiom. 7. vers. ratio.*

XXVII.

Jus suum cedens, vel renuncians, non

habet amplius regressum ad illud. *l. q. venditor. 9. ff. de adilit. edicto l. si maritus. 15. §. si negaverit. 5. ff. de adulter. l. 1. §. qui semel. 6. ff. de success. edicto, Dec. consil. 389. Visa longa, num. 10. Roman. consil. 369. Circa primum. num. 16. Afflict. decis. 220. num. 19. Jaf. consil. 133. in princip. lib. 4. Cravet. consil. 74. num. 4. & consil. 166. n. 6. & consil. 191. n. 3. Ubi ait, quod tali agenti ex jure quod cessit, potest excipi: Amice, jura tua cessisti alteri, tibi non competit actio, *Roland. à Valle consil. 95. num. 13. lib. 1. & consil. 57. n. 12. cum seqq. lib. 3. ubi dicit, quod procedit Axioma, sive renunciaret expresse sive tacite. Ambrosin. Perus. decis. 3. num. 6. Limita tamen in eo, qui cessit, vel renunciavit juri suo ex causa certa, vel sub conditione, quia causa non impleta, vel conditione non purificata revertitur ad jura sua, Cravett. consil. 127. n. 13.**

XXVIII.

Juri suo quilibet renunciare potest. *l. si quis in conscribendo. 40. Cod. de Episcop. & cleric. l. pen. C. de pactis. cap. tuus. 39. vers. nisi. de testib. cap. ad Apostolicam. 16. de Regularib. cap. de terra. 6. de privil. Tiraq. de jure primog. q. 24. n. 4. cum seqq. Socin. reg. 8. Vital. de Camban. in tract. clausul. pag. 203. n. 5. Thom. de Thomasset. in floribus legum. reg. 58. D. Barbof. in l. alia §. eleganter. n. 12. cum seqq. ff. soluto matrim. Morla. in emporio juris civilis. tit. 10. de locato, q. 2. n. 12. Azor. Instit. moral. p. 1. lib. 5. cap. 22. q. 10. Card. Tusch. tom. 6. lit. R. concl. 170. cum seq. Joan. Franc. Leo in thesauro fori Ecclesiast. p. 2. c. 7. n. 49. Hieron. Fernandez de Ottero in interpr. cap. 1. de ordine cognit. n. 27. Soar. de legib. lib. 8. cap. 33. per totum. Card. Tusch. tom. 6. lit. R. concl. 170. Octav. Glor. resp. 1. p. 3. n. 42.*

Intellige procedere in iis, quae singulorum privatam respiciunt utilitatem, non ita si publicam offendant renunciatio, juxta text. in l. jus publicum. 38. ff. de pactis, & in l. 2. §. sed quia veremur. 4. Cod. de jurejur. propter cal. & in cap. si diligenti. 12. de foro comp. Fortun. in l. 1. §. hujus studii, à num. 9. ff. de justit. & jure. Cov. in cap. quodamvis pactum. p. 2. §. 1. num. 5. & 6. Gutier. de jurament. confirm. p. 1. cap. 1. à n. 2. & cap. 16. num. 50. Alexand. Turam. de legibus. p. 2. cap. 6. à n. 2. D. Barbof. in l. 1. p. 1. num. 63. ff. soluto matrim. & in d. §. eleganter. à num. 14. cum seqq. Soar. d. lib. 8. cap. 6. à princip. Novar. in tract. de finib. hum. act. num. 29. Armendar. in proem. addit. ad recopil. legum Navarrae. num. 23.

Verum

Verum ut clarius pateat hæc resolutio, sic distingvendum credo: vel enim lex, seu privilegium respicit utilitatem alicujus communitatis, aut Ordinis, quia scilicet in favorem totius communitatis, aut Ordinis totius concessum est, ut in privilegio fori clericis concessio, ne ad forum seculare trahantur, ut declarat Pontifex *in d. c. si diligenti de jud.* inde meritò inferens, singulos clericos tali privilegio renunciare non posse, & ratio est manifesta, quia licet privatum jus ex singulorum pendeat voluntate, non ita illud quod respicit totam communitatem, & quia quælibet privatorum dispositio alteri tertio nocere non potest. *c. non debet. 23. de regulis Juris. lib. 6. cap. quamvis pactum, de pactis, eod. lib. cum similibus.* Huc etiam pertinent exempla, quæ ponit Jurecons. *in d. §. hujus studii.* Aut verò privilegium conceditur singularibus & privatis personis, & subdistingve; vel enim principaliter respexit earum favorem, & secundariò bonum publicum, quatenus scilicet lex, vel Princeps rectè disponendo res privatorum, intendit etiam communem utilitatem, quæ resultat ex eo, quod civitas, seu Regnum opibus abundet, & cives habeat locupletes, & in hoc casu procedit hoc Axioma, quod iis, quæ pro se introducta sunt (si aliud non obstat) quilibet renunciare potest, nec attenditur utilitas Reip. secundaria, & minus principalis. juxta *reg. l. 1. ibi, prima enim ratio. ff. de auctor. tutor.* & in simili de præjudicio tertii minus principali, notat. *gloss. ult. in d. c. quamvis pactum,* recepta, ex multis, de quibus Cov. *p. 3. §. 3. numero 7.* & optimis exemplis explicat Sanchez. *in præcepta Decalogi. tom. 1. lib. 3. c. 9. n. 31. & 39.* Vel lex, aut privilegium disponendo de privatorum bonis, non respicit principaliter eorum privatum favorem, sed publicam utilitatem, quia non tam civium utilitati consulit, quam publico incommodo, ut contingit in juramento calumniæ, juxta *d. §. quia veremur,* & in aliis, in quibus lex principaliter litibus, aut fraudibus obviare intendit, juxta *reg. text. in l. properandum. 13. C. de judic. cap. finem litibus §. de dolo & contum. l. 1. ff. de usucap.* Atque ita hanc esse communem Doctorum sententiam post Abb. Felin. & alios *in d. cap. si diligenti,* testatur D. Barbosa. *d. p. 1. num. 64.* quibus adde Cujac. *ad tit. C. de sponsal. Card. Tusch. tom. 4. lit. I. conclus. 511. numer. 28.* Soar. *de legib. lib. 8. cap. 6. in princ.*

XXIX.

Juris plus nemo in alium transferre potest, quam in se habeat. Vide *infra Lib. 12. cap. Nemo.*

De Jure ad rem vid. Jus in re.

CAP. CXXXII.

De Jure Accrescendi.

Axioma I.

Jus accrescendi cessat ubi adest substitutio.

Ratio: quia jus accrescendi tum demum à lege introductum, si quis alioquin pro parte testatus & pro parte intestatus decederet. Hoc igitur, cum ob provisionem testatoris hoc in casu non fiat, cessabit provisio legis.

Exempl. est in *l. 2. §. 5. ff. de bon. poss. secund. tabul.*

Limita: modò singulis heredibus nominatim aliquis fuerit substitutus, secus si pluribus. Zael. *ad ff. de vulg. & pupill. substit. n. 5.*

II.

Quoties una res diversis eadem orationis parte indivisim relinquitur, toties sunt mixtim live re & verbis conjuncti. Quoties eadem res diversis eadem orationis parte relinquitur, sed divisim, five adjectis partibus, toties sunt verbis tantum conjuncti. Quoties una res diversis in diversa orationis parte relinquitur, toties sunt re tantum conjuncti.

III.

Quoties res una alicui legata legatur alteri per relationem prioris legatarii, toties non est conjunctio sed ademptio seu translatio, de qua §. 1. *Inst. de adempt. & translat. legat.*

Exempla hujus sunt in *l. 5. ff. eod. & l. 89. ff. de Cond. & demonstr.*

IV.

Quoties ex diversi generis conjunctis unus decedit, toties ejus portio accrescit ei, qui eodem genere cum eo conjunctus est.

Ratio consistit in præsumtâ testatoris voluntate, qui cum eodem genere conjunxit Legatarios, videtur potius huic favisse quam diversi generis conjunctis; nam qui conjuncti sunt five verbis tantum, five verbis & re simul, propter unitatem sermonis sunt in unum quasi corpus redacti, & sic partem sibi conjunctorum vacantem quasi suam præoccupant.

Limit. in re conjunctis: Ex his enim si unus deficiat, ejus portio accrescit omnibus, cum omnium par sit conditio, ita tamen ut ceteri eodem genere conjuncti pro una personâ reputentur.

V.

Quoties inter diversi generis conjunctos dividenda portio deficientis, toties qui eodem genere juncti sunt habentur pro una personâ.

Ratio, quia hi propter unitatem sermonis in unum quasi corpus sunt redacti.

Limita: in re conjunctis; horum enim si plu-

res